

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/28/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214215192
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1214215192.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Janky Richterovej a JUDr. Magdalény Florekovej v právnej veci žalobcov: 1/ X.. N. N., R.. XX.XX.XXXX, D.: T. XX/XXX, H., 2/ X.. K. N., R.. XX.XX.XXXX, D.: N. XXX/X, D., obaja zast. JUDr. Borisom Žákom, advokátom v Bratislave, Jašíkova 2, proti žalovanej: U. J., R.. XX.XX.XXXX, D. H. XXX, H., zast. JUDr. Ondrejom Nagym, advokátom v Bratislave, Ružová dolina 10, o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané a o určenie neplatnosti listiny o vydedení a závetu, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 08. marca 2017 č.k. 18C/160/2014-143, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach **p o t v r d z u j e.**

Žalobcom 1/ a 2/ priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil, že dôvody vydedenia žalobcu 1/ a žalobcu 2/ ich otcom I. N., ktorý zomrel XX.X.XXXX, uvedené v listine o vydedení spísanej dňa 9.8.2010 vo forme Notárskej zápisnice sp.zn. N109/2010, Nz27976/2010, NCRIs28424/2010 nie sú dané a listina o vydedení je neplatná. Súd prvej inštancie ďalej určil, že závet poručiteľa I. N.J., ktorý zomrel 17.3.2014, uvedený v Notárskej zápisnici sp. zn. N109/2010, Nz27976/2010, NCRIs28424/2010 zo dňa 9.8.2010 je neplatný v časti v ktorej sa žalobcom v 1. a 2. rade nedostala aspoň jedna polovica ich dedičských podielov zo zákona. Vo zvyšku návrh zamietol. Žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 50%.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil podľa § 39, § 469a ods. 1, § 497 Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len ako „CSP“) a vecne tým, že žalobou podanou na súde prvej inštancie dňa 16.6.2014 sa žalobcovia domáhali určenia, že dôvody vydedenia žalobcu 1/ a žalobcu 2/ ich otcom I. N., ktorý zomrel XX.X.XXXX, uvedené v listine o vydedení spísanej dňa 9.8.2010 vo forme Notárskej zápisnice sp. zn. N109/2010, Nz27976/2010, NCRIs28424/2010 nie sú dané a listina o vydedení je neplatná. Zároveň sa domáhali určenia, že závet poručiteľa I. N., ktorý zomrel XX.X.XXXX uvedený v Notárskej zápisnici sp. zn. N109/2010, Nz27976/2010, NCRIs28424/2010 zo dňa 9.8.2010 je neplatný. Uviedli, že ich poručiteľ vydedil bez zákonného dôvodu, nakoľko nie je pravdou, že neposkytli poručiteľovi pomoc v chorobe a starobe a nie je pravdou, že neprejavovali o poručiteľa záujem a nenavštevovali ho. Ďalej žalobcovia poukázali na to, že sú v zmysle § 497 OZ neopomenuteľnými dedičmi.

3. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie výsluchom sporových strán a svedkov a obsahom listinných dôkazov založených v spise, ako aj obsahom pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 38D 226/2014.

4. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žaloba v časti určenia, že dôvody vydedenia uvedené v listine o vydedení nie sú dané a listina o vydedení je neplatná, je dôvodná a v časti určenia neplatnosti závetu je dôvodná len čiastočne. Vykonaným dokazovaním, predovšetkým výsluchmi svedkov, súd prvej inštancie mal preukázané, že žalovaná je nedôveryhodná osoba, vo svojich vyjadreniach v konaní, či už písomných alebo ústnych si protirečila a určité skutočnosti účelovo neuvádzala. Pred súdom vystupovala nervózne, podráždene a arogantne, na čo bola súdom viackrát upozornená. Dokazovaním bolo preukázané, že žalovaná u poručiteľa začala pracovať ako opatrovatelka od r. 2008 na základe inzerátu. Hneď pri prvej návšteve resp. stretnutí s poručiteľom, prespala v jeho byte, tvrdila, že sa o poručiteľa starala celý deň, len občas ho opustila, keď išla do miesta svojho trvalého pobytu k lekárovi. Tieto tvrdenia uvádzané žalovanou v jej prvom písomnom vyjadrení vo veci samej, a aj neskôr pri výsluchu pred súdom, boli vyvrátené výpoveďami predovšetkým žalobcu 2/, svedkov X. K. I. a S. J., keď títo pred súdom tvrdili, že žalovaná sa v byte nezdržiava každý deň, ale asi 14 dní do mesiaca. Tieto tvrdenia žalovaná nevyvrátila. Žalobca 2/ tiež pred súdom vypovedal, že sa mu poručiteľ pochválil, že hneď pri prvom stretnutí, keď žalovaná v jeho byte prespala, za ním prišla do postele nahá. Tiež toto tvrdenie nebolo zo strany žalovanej vyvrátené. Podľa žalovanej poručiteľ jej za opatrovateľské služby, ktoré mu poskytovala na základe inzerátu poručiteľa, neplatil žiadnu finančnú odmenu. Podľa sledu skutkových okolností je nesporné, že vzťahy medzi žalobcami a poručiteľom (otcom) a ďalšími členmi rodiny boli dobré, optimálne. Uvedené osoby sa navštevovali a vzájomne komunikovali. Žalobcovia mali záujem, aby ich otec nebyval v byte sám a navrhovali mu, aby sa presťahoval k nim resp. išiel do zariadenia pre seniorov. V tejto otázke, podľa dlhoročnej susedky A. J. (svedkyne), sa začal poručiteľ správať ješitne, hľadal dôvody, prečo by k synom nemal ísť bývať, tvrdil jej, že by si nerozumel s nevestami. Vznikla situácia, že predovšetkým žalobca 1/, ako starší syn poručiteľa, ktorý otca predtým normálne navštevoval a s ním komunikoval, sa s poručiteľom dostal do sporu, nesúhlasil, aby žalovaná v byte bývala a o otca sa starala. Z uvedeného je jednoznačné, že problémy v rodine N. začali s príchodom žalovanej do bytu poručiteľa. Odvtedy v podstate žalobca 1/ prestal byť navštevovať, nechcel sa stretávať so žalovanou s tým, že žalobca 2/ a aj jeho dcéra X. I. poručiteľa ďalej navštevovali, poskytovali mu pomoc. Chodili za ním aj do nemocnice, keď bol hospitalizovaný, túto skutočnosť potvrdila aj žalovaná. K osobe žalovanej je potrebné uviesť ďalšie preukázané skutočnosti, ktoré boli pre rozhodnutie súdu dôležité. Žalovaná tvrdila, že k poručiteľovi si vytvorila až citový vzťah. I. N. U. XX.X.XXXX, žalovaná pred jeho smrťou ešte v r. 2013 prihlásila na adresu H.A. Č.. XXX (jej miesto trvalého pobytu) svojho známeho O. A.. Mala s ním bližší vzťah od r. 2005, ale potom sa rozišli. Po krátkom spolužití v obci H.A., žalovaná s p. A. uzavrela manželstvo dňa XX.X.XXXX s tým, že tento dňa XX.X.XXXX zomrel. Tvrdeniam žalovanej, že nevedela, že O. A. mal rakovinu pľúc, súd jednoducho neuveril.

5. Súdom prvej inštancie mal ďalej potvrdené, že v minulosti sa žalovaná starala o svojho strýka N.. H. a po ňom nadobudla tiež nehnuteľnosti v obci Q. O. K..

6. Podľa názoru súdu prvej inštancie, vychádzajúc z vykonaného dokazovania a z vyššie uvedeného, poručiteľ vydedil svojich synov žalobcov 1/ a 2/ bez zákonného dôvodu, teda dôvody vydedenia neboli dané a listina o vydedení je neplatná. Bolo jednoznačne preukázané a nesporné, že žalovaná za svoje opatrovateľské služby, ktoré poskytovala poručiteľovi, žiadnu finančnú odmenu nedostávala, ale tiež je nesporné, že žalovaná sa stala podielovou spoluvlastníčkou bytu poručiteľa č. 13, 1. podlažie, K.J. XX, D. a to titulom darovacej zmluvy, ktorej vklad bol povolený katastrálnym úradom pod č. V-19285/13 dňa 23.8.2013 (pod sp. zn. 11C/15/2014 na prvoinštančnom súde prebieha konanie o neplatnosť darovacej zmluvy, vec zatiaľ nie je právoplatne skončená). Podobná situácia nastala aj v prípade N.. H.I. a aj N.. A., s ktorým žalovaná dokonca uzavrela mesiac pred jeho smrťou manželstvo. Zo všetkých týchto vzťahov mala žalovaná materiálny profit, získala nehnuteľnosti, resp. nárok na vdovský dôchodok.

7. Súdom prvej inštancie bol toho názoru, že žalovaná mala na poručiteľa nemalý vplyv a javí sa ako pravdepodobné, že poručiteľ pod jej vplyvom konal, keď v r. 2010 žalobcov 1/ a 2/ vydedil listinou zo dňa 9.8.2010.

8. Pokiaľ ide o neplatnosť závetu, ktorého sa žalobcovia v konaní tiež domáhali, žalobcovia neuvádzali iný dôvod jeho neplatnosti, ako rozpor s ust. § 479 OZ. Žalobcovia žiadali určiť že závet je neplatný v celom rozsahu, keďže sa nedomáhali neplatnosti iba jeho časti. Podľa § 479 OZ maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň

toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov. Žalobcovia sú plnoletými potomkami po poručiteľovi, teda sa im musí dostať aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. To znamená, že pre rozpor s ust. § 479 OZ v tomto prípade nie je neplatný celý závet, ale je neplatný iba v časti, v ktorej sa žalobcom 1/ a 2/ nedostala aspoň jedna polovica ich dedičských podielov zo zákona. Preto súd prvej inštancie určil iba čiastočnú neplatnosť závetu a vo zvyšku žalobu zamietol.

9. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 CSP a priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 50% (75% - 25%).

10. Proti tomuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala v časti, v ktorej súd prvej inštancie žalobe žalobcov 1/ a 2/ vyhovel, včas odvolanie žalovaná, ktorá žiadala odvolací súd, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcov 1/ a 2/ zamietne s tým, že zaviazá žalobcov na náhradu trov žalovanej. Žalovaná mala za to, že napadnutý rozsudok nevychádza zo zisteného právneho a skutkového stavu v súdnom konaní. V konaní bola preukázaná starostlivosť žalovanej o R. I. N., za ktorú žalovaná nedostávala žiadnu odmenu, pričom žalobcovia namietali len rozsah sústavnej starostlivosti žalovanej. V súvislosti s dôvodmi vydedenia žalobcov 1/ a 2/ žalovaná uvádza, že žalobca 1/ pri vypočutí uviedol, že sa s poručiteľom pohádal a v byte ho nenavštevoval a to ani keď bol hospitalizovaný. Rovnako uviedol, že od roku 2009 do smrti sa s poručiteľom stretol asi 4 krát, a to pri náhodných stretnutiach. Neprejavoval tak skutočný záujem, aký má prejavovať syn a zákonný dedič, pričom žalobca 1/ ani neposkytol neb. otcovi potrebnú pomoc v chorobe a v starobe, čo bolo aj uvedené v notárskej zápisnici. V notárskej zápisnici poručiteľ taktiež uviedol, že počas hospitalizácie v nemocnici ho neprišli žalobcovia 1/ a 2/ ani navštíviť. Všetky vykonané dôkazy podľa názoru žalovanej vzhľadom na uvedené svedčia, že dôvody vydedenia žalobcov 1/ a 2/ boli dané. Žalovaná je toho názoru, že návštevy otca len pri jeho výročiach nepredstavujú skutočný záujem o jeho osobu tak, ako to vyžaduje zákon, pričom žalobca 2/ taktiež neposkytol svojmu otcovi potrebnú pomoc v chorobe a starobe.

11. K odvolaniu žalovanej sa vyjadrili žalobcovia 1/ a 2/, ktorí žiadajú odvolací súd, aby napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Dôvody v odvolaní, ktoré použila žalovaná, nie sú opreté o nové skutočnosti, ktoré by neboli preukazované na pojednávaní. Podľa názoru žalobcov bolo jasne preukázané, že takzvaná starostlivosť žalovanej o poručiteľa bola vykonávaná výlučne s cieľom prisvojiť si majetok ich otca. Nie je pravdou, že žalobcovia neposkytli poručiteľovi pomoc v chorobe a starobe a taktiež nie je pravdou, že neprejavovali o poručiteľa záujem a nenavštevovali ho, či už doma alebo v nemocnici. Rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa žalobcov však trpí vadou v časti trov konania a žiadali o priznanie nároku na náhradu trov konania vo výške 75%.

12. K vyjadreniu žalobcov 1/ a 2/ sa žalovaná písomne nevyjadrila.

13. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach a z dôvodov podaného odvolania podľa § 380 zák. č. 160/2015 Z.z. (CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a podľa § 378 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej proti rozsudku v častiach, v ktorých súd prvej inštancie žalobe žalobcov vyhovel nie je dôvodné.

14. V súvislosti s odvolaním žalovanej a ňou uvádzaným tvrdením, že dôvody vydedenia žalobcov 1/ a 2/ sú dané, odvolací súd poukazuje na vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie. Z vykonaného dokazovania má odvolací súd za preukázané, že vzťah žalobcov 1/ a 2/ s ich otcom bol do príchodu žalovanej štandardný, žalobcovia so svojim otcom vychádzali, starali sa oňho, finančne ho podporovali atď. Po zoznámení sa so žalovanou sa zvýšili výdavky poručiteľa, žalobca 1/ odovzdal poručiteľovi na jeho žiadosť finančnú hotovosť, ktorú mu spravoval vo výške asi 10.000 eur, predala sa garáž, ktorú mal poručiteľ v podielovom spoluvlastníctve a to všetko napriek tomu, že sa o poručiteľa starala žalovaná a to ako sama tvrdí bezodplatne. Poručiteľ taktiež na žalovanú darovacou zmluvou previedol spoluvlastníctvo k bytu Č. XX na prvom podlaží C. D. na K.J. B. XX, na základe ktorej sa žalovaná stala podielovou spoluvlastníčkou bytu poručiteľa v D.. V nadväznosti na uvedené má odvolací súd za to, že poručiteľ po zoznámení sa so žalovanou bol pri svojom konaní ňou ovplyvnený, čo je možné taktiež usúdiť na základe správania sa žalovanej a histórie jej konania preukázaného z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie (výpoveď svedka S. J., uzavretie manželstva s p. A.Ý. krátko pred jeho smrťou). Vydedenie žalobcov 1/ a 2/ listinou o vydedení z 09.08.2010 poručiteľom je teda potrebné posudzovať v súvislosti vyššie uvedených skutočností, pričom dokazovaním taktiež nebolo preukázané, že by sa žalobcovia 1/

a 2/ ku svojmu otcovi správali tým spôsobom, aký by umožňoval ich vydedenie podľa § 469a ods. 1 písm. a/, b/ Občianskeho zákonníka.

15. V súvislosti so žiadosťou žalobcov 1/ a 2/ uvedenou v ich vyjadrení k odvolaniu, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania a priznal žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 75% odvolací súd pre úplnosť uvádza, že súd prvej inštancie rozhodol o náhrade trov konania správne. Nakoľko žalobcovia 1/ a 2/ neboli úspešní v celej časti ich žaloby, ale ako súd prvej inštancie stanovil v cca 75% nimi uplatneného nároku. Vzhľadom na to, že žalobcovia boli úspešní v 75% nároku, bola žalovaná logicky úspešná vo zvyšných 25%. Pre rozhodnutie o náhrade trov teda súd prvej inštancie od žalobcových 75% úspechu odpočítal 25%, v ktorých bola úspešná žalovaná a priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50%. Odvolací súd však túto „žiadost“ žalobcov ako odvolanie neposudzoval, nakoľko z obsahu daného vyjadrenia nie je zrejmé, že by žalobcovia ním chceli taktiež podať odvolanie v časti trov, ignorujúc skutočnosť, že takto podané odvolanie by bolo podané dávno po uplynutí lehoty na jeho podanie (§ 362 ods. 1 CSP).

16. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v žalovanou napadnutých častiach, ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

17. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešným žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania priznal v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).